

Bu proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUMUN GELİŞİMİ VE SİVİL TOPLUM-KAMU İŞBİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

DAVRANIŞ

İLKELERİ

REHBERİ

YAYINA HAZIRLAYAN
TÜRKİYE ÜÇÜNCÜ SEKTÖR VAKFI

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve
Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi
DAVRANIŞ İLKELERİ REHBERİ

TÜSEV Yayınları, Kasım 2015
No 70
ISBN 978-605-83950-5-3

Yayına Hazırlayan
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı

PROJE EKİBİ

Liana Varon
Öznur Halilcikođlu
Selen Lermiođlu Yılmaz
Sezin Dereci
Zeynep Balcıođlu

Yapım MYRA
Koordinasyon Engin Dođan
Tasarım ve uygulama Alper San

© Tüm hakları saklıdır. Bu yayının herhangi bir bölümü TÜSEV’in izni olmadan hiçbir elektronik veya mekanik formatta ve araçla (kayıt, bilgi depolama vb.) çoğaltılamaz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından desteklenmektedir. Rehberde yer alan görüşler yazarlara aittir ve bir kurum olarak TÜSEV’in görüşleriyle birebir örtüşmeyebilir. Rehberin içeriğinden TÜSEV sorumludur ve Avrupa Birliği resmi görüşlerini yansıtmaz.

TÜSEV

Bankalar Cad. Minerva Han No.2 Kat.5 34420 Karaköy, İstanbul
Tel 0212 243 8307 • **Faks** 0212 243 8305 • **info@tusev.org.tr** • **www.tusev.org.tr**

Bu proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUMUN GELİŞİMİ VE SİVİL TOPLUM-KAMU İŞBİRLİĞİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

DAVRANIŞ

İLKELERİ

REHBERİ

BU PROJE STGM, YADA VE TÜSEV TARAFINDAN UYGULANMAKTADIR.

 Sivil Toplum
Geliştirme Merkezi
Derneği

 yada
YAŞAMA DAİR VAKIF

 TÜSEV
Türkiye Uđunc Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

TÜSEV HAKKINDA

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV), 1993 yılında 23 sivil toplum kuruluşu tarafından sivil toplumun yasal, mali ve işlevsel altyapısını geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Bugün 100'ü aşkın mütevellisi ile aynı çatı altında işbirliği yapmaktadır.

Türkiye'de güçlü bir sivil toplumun varlığı için çalışan TÜSEV;

- STK'lar için elverişli ve destekleyici yasal ortamın oluşturulması,
- STK'ların stratejik ve etkin kaynaklara erişimlerinin teşvik edilmesi,
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında etkin diyalog ve işbirliğinin sağlanması,
- Türkiye'deki sivil toplumun uluslararası alanda görünürlüğünün artırılması ve işbirliklerinin desteklenmesi,
- Sivil toplumla ilgili bilgi üretim ve paylaşımının artırılması amaçlarıyla; bilgiye dayalı, yenilikçi, katılımcı çözümler üretmekte ve bu çözümlerin hayata geçirilmesi amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Davranış İlkeleri Rehberi'nin tamamına ulaşmak için www.tusev.org.tr adresini ziyaret edebilirsiniz. Daha fazla bilgi almak için info@tusev.org.tr adresinden bizimle iletişime geçebilirsiniz.

ÖNSÖZ

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV), Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği (STGM) ve Yaşama Dair Vakıf (YADA) ile birlikte Haziran 2012'den beri, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen "Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi" projesini yürütmektedir.

Türkiye'de çoğulculuğu ve Avrupa ile bütünleşmenin değerlerini destekleyen güçlü demokratik kurumlar ile birlikte sivil toplumun var olmasını sağlamayı amaçlayan Proje kapsamında TÜSEV, yasal altyapının ve sivil toplum-kamu işbirliğinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapmaktadır. Projenin özel amaçları arasında STK'ların kurulması, faaliyet göstermesi ve mali kaynaklara ulaşabilmesi için daha elverişli bir yasal çerçeve oluşturulması, karar alma süreçlerinin tüm seviyelerine daha etkin sivil katılım sağlanması ve yerel STK ve ağların sürdürülebilir gelişimine destek verilmesi yer almaktadır.

Proje ile sivil toplum ve kamu sektörü arasında kalıcı bir diyalogun ve işbirliği mekanizmalarının oluşturulması, STK'ların toplumsal tartışmalara ve karar alma süreçlerine katılımının ve görünürlüğü'nün arttığı bir ortamın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Kamu-STK işbirliğinin çerçevesini belirleyecek ve tüm tarafların üzerinde anlaşacağı ilkelere dayalı bir Davranış İlkeleri Rehberi oluşturulması projenin temel hedefleri arasında yer almaktadır.

Davranış İlkelerini tanıtmak, uygulama ve izleme süreçlerini desteklemek ve yönlendirmek amacı ile TÜSEV tarafından üç farklı kaynak belge hazırlanmıştır: Davranış İlkeleri Broşürü, Davranış İlkeleri Rehberi ve Davranış İlkeleri Tablosu. Elinizdeki bu Rehber, Davranış İlkelerinin geliştirilme sürecinden bahsetmekte, Kamu-STK diyalogu ve işbirliğini geliştirmek için Türkiye'de uygulanabilecek ilke ve standartlar hakkında bilgi vermektedir.

Kamu-STK ilişkilerini düzenlemek, geliştirmek ve işbirliğinin temel ilkelerini belirlemek amacıyla oluşturulmuş Davranış İlkeleri Rehberi'nin uygulamaya geçirilmesinin Türkiye'deki sivil toplum ve kamu kuruluşlarına faydalı olacağına inanıyoruz. Başta bu projeyi destekleyen Avrupa Birliği ve Avrupa Birliği Bakanlığı olmak üzere, Rehberin geliştirilmesinde çalışan proje ekibimize, emeği geçen ve değerli görüşleriyle katkı sağlayan tüm sivil toplum kuruluşlarına ve uzmanlara teşekkürlerimizi sunuyoruz.

DAVRANIŞ İLKELERİ NEDİR?

KAMU İDARELERİ TARAFINDAN BİRÇOK
ÜLKEDEN KAMU-STK İLİŞKİLERİNİ DÜZENLEMELERİ
VE GELİŞTİRMEK AMACIYLA FARKLI BELGELER
KABUL EDİLMİŞTİR.

Davranış İlkeleri kamu kurum ve kuruluşlarının STK'larla eşitlikçi, katılımcı, hesap verebilir, şeffaf ve STK'ların bağımsızlıklarına saygılı ilişkiler geliştirebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Bu ilişkilerin dayalı olacağı ilkeler, roller ve sorumlulukların çerçevesinin yer aldığı "Davranış İlkeleri" benzeri belgeler, bahsedilen diyalog ve işbirliği için gereken ortak alanların oluşturulmasında rol oynamaktadır.

Günümüzde birçok ülkede Kamu-STK ilişkilerini düzenlemek ve geliştirmek amacıyla kamu idareleri tarafından politika belgeleri, işbirliği programları veya hedefe yönelik stratejiler gibi farklı türde belgeler kabul edilmiştir. Bu belgelerdeki amaçlar ve hedefler farklılık gösterse de, her biri işbirliğinin temel ilkelerini ana hatlarıyla belirtmekte, sivil toplumun gelişmesini desteklemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla devlet tarafından alınması gereken tedbirleri teşvik etmektedir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2009 yılında referans bir belge olarak onayladığı "Sivil Toplumun Karar Verme Sürecine Katılımıyla İlgili İyi Uygulama İlkeleri"¹ belgesinde belirtildiği gibi, "STK'ların önemli ve gerekli katkılarının siyasal karar verme sürecinde ayırım yapılmaksızın değerlendirilmesini temin etmek için, bunu mümkün kılacak bir ortam gereklidir. Bu ortamın oluşması için gerekli koşullar; hukukun üstün olduğu bir düzen, temel demokratik ilkelere bağlılık, siyasal irade, buna uygun mevzuat, açık ve net prosedürler, uzun vadeli destek ve sürdürülebilir sivil toplum için gerekli kaynaklar ile diyalog ve işbirliği için gereken ortak alanlardır. Bu koşullar sayesinde katılımcı demokrasiyi sağlamak üzere sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasında karşılıklı güvene ve anlayışa dayalı yapıcı bir ilişki kurulabilir."

¹ Code of Good Practice for Civil Participation in the Decision-Making Process. Council of Europe.
www.coe.int/en/web/ingo/civil-participation

Kamu kurum ve kuruluşlarının, STK'larla eşitlikçi, katılımcı, bağımsızlıklarına saygılı, şeffaf ve hesap verilebilir ilişkiler geliştirebilmeleri ve bu ilişkinin dayalı olacağı ilkeler, roller ve sorumlulukların ifade bulunduğu Davranış İlkeleri benzeri belgeler, bahsedilen diyalog ve işbirliği için gereken ortak alanların oluşturulması için önemli ve gereklidir. Birçok ülkede, kamu idareleri tarafından politika belgeleri, işbirliği programları veya işbirliğini ve desteği güçlendirecek hedefe yönelik stratejiler gibi farklı türde belgeler benimsenmiştir. Bu belgeler amaçlar ve hedefler hususunda farklılık göstermektedir ancak hepsi de iş birliğinin temel ilkelerini ana hatlarıyla belirtmekte ve sivil toplumun gelişmesini desteklemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla devlet tarafından alınması gereken tedbirleri teşvik etmektedir.²

DAVRANIŞ İLKELERİ REHBERİ KAMU-STK İLİŞKİLERİNİ DÜZENLEMELİK, GELİŞTİRMEK VE İŞBİRLİĞİNİN TEMEL İLKELERİNİ BELİRLEMELİK AMACIYLA OLUŞTURULMUŞTUR.

Farklı ülkelerdeki deneyimler incelendiğinde, bu belgelerin hazırlanması ve kamu idareleri tarafından uygulanmasında farklı yöntemlerin benimsendiği görülmektedir. Davranış ilkeleri kimi ülkelerde parlamento seviyesinde tartışılıp kabul görünürken, bazı örneklerde yasal mevzuat olarak ele alınmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından tek taraflı olarak kabul edilen işbirliğine yönelik strateji belgeleri, resmi programlar ya da niyet beyanı olarak nitelendirilen belgeler de mevcuttur.

Sivil toplum ile kamu kurumlarının işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla, davranış ilkeleri, strateji veya politika belgeleri ve benzer diğer belgelerin uygulanmasına yönelik olarak, birçok ülkede, kamu kurumları ile STK'lar arasındaki ilişkileri kolaylaştırmak amacıyla ilgili kamu kurumları veya birimler kurulmuştur. Bu çerçevede bakanlıklar ve diğer kamu kurumlarında bir irtibat görevlisinin bulunması, sivil toplum dairesi kurulması ya da muhatap olarak kabul edilen merkezi bir kamu kurumunun oluşturulması gibi ülkeler arasında farklılık gösteren organlara rastlanmaktadır. Uluslararası örneklerde rastlanan organ veya birimler farklı işlevler üstlenebilmektedir. Ancak birçok örnekte politika ve yasal mevzuata dair istişare süreçlerinin yürütülmesi ve koordinasyonu, kamu görevlilerinin sivil toplum ve STK'lara yönelik devlet politikaları gibi konularda eğitimlerinin sağlanması, sivil toplum katılımının ve diyalogun teşvik edilmesi gibi işlevler yer almaktadır.

² Divjak, Tina. *Sivil Toplumla Yönelik Davranış İlkeleri: Avrupa Birliği'nde ve Dünyada Kamu Diyalogu/İlişkileri, Masa Başu Araştırmasının Bulguları*. TÜSEV. www.siviltoplum-kamu.org/tr

Uluslararası alanda davranış ilkeleri ile ilgili kabul edilen belgelerde farklılıklar bulunmasına rağmen, bu belgelerin içerdiği ortak başlıklar şunlardır:

İLKELER

Şeffaflık, eşitlik, katılımcılık, karşılıklı saygı, STK'ların özerkliklerinin tanınması da dahil olmak üzere demokratik ve katılımcı bir ilişkinin gerektirdiği ilkeler.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Kamu kurum ve kuruluşlarının STK'ların katılımını sağlamak üzere taahhütleri.

İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Yasal mevzuat ve diğer karar alma süreçleri, bilgiye erişim, çeşitli alanlarda ulusal, bölgesel ve yerel politika oluşturma gibi ilişkilerin kurulacağı alanlar ve hizmetlerin sunulması.

İŞBİRLİĞİ ARAÇLARI

Toplumsal tartışmalar, istişareler, ortak istişare ve karar alma organları, diyalog komiteleri, hizmetlerin ortak sunumuna ilişkin ortaklık anlaşmaları, bilgi alışverişi ve yasama girişimi hakkı gibi diyalog ve işbirliğinin geliştirileceği araçlar.

« Birleşik Krallık, Fransa, Macaristan, Polonya, Hırvatistan, Avustralya ve Kanada'da STK'lar ile işbirliğinden ve devletin idari kurumları arasında STK'ların gelişiminin koordinasyonundan sorumlu idari bir birim bulunmaktadır. »

« Hırvatistan, Karadağ, Avustralya, Moldova, Estonya ve Birleşik Krallık'ta vatandaşların karar alma süreçlerine katılımlarına ilişkin politika belgeleri ya da kanunlar bulunmaktadır. »

DAVRANIŞ İLKELERİ REHBERİ NASIL GELİŞTİRİLDİ?

Davranış İlkeleri Rehberi Türkiye’de Kamu-STK ilişkilerinin mevcut durumu incelenerek tespit edilen ihtiyaçlara cevap verecek şekilde hazırlanmıştır.

DURUM TESPİTİ

İlkelerin belirlenmesinde farklı örneklerden yararlanmak ve Kamu-STK ilişkilerinin durumunu tespit etmek amacıyla Avrupa Birliği ve uluslararası alanda uygulanan iyi örnekler masa başı araştırması ile incelenmiştir.

GÖRÜŞ ALMA

Türkiye’de Kamu-STK ilişkilerinin durumuna yönelik görüş ve deneyimleri öğrenmek amacıyla 12 şehirden 150 STK temsilcisinin katılımıyla 11 yerel istişare toplantısı düzenlenmiştir. Proje kapsamında gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası konferanslar ile Türkiye’deki STK’lardan, üniversitelerden ve kamu kurumlarından temsilcilerin ilkeler ile ilgili görüşleri alınmıştır. Avrupa ülkelerinden konferanslara katılan 200’den fazla temsilci ilkelerle ilgili öneri vermiştir. Bununla birlikte, Projenin başladığı Haziran 2012’den bu yana başta projenin yararlanıcısı olan AB Bakanlığı olmak üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ve diğer bakanlıklar, genel müdürlükler, ilgili daireler ve kamu kuruluşlarıyla görüşme ve toplantılar yapılarak önerileri alınmıştır.

BELGENİN SON HALİNE GETİRİLMESİ

Bahsi geçen paydaşların görüşleri dikkate alınarak hazırlanan Davranış İlkeleri Rehberi Taslağı Avrupa Kar Amacı Gütmeyen Hukuk Merkezi (ECNL) uzmanlarının yorumlarıyla güncellenmiştir. Taslak belge Ağustos-Eylül 2015 döneminde internet üzerinden görüşe açılmış ve alınan görüşler doğrultusunda son haline getirilmiştir.

DANIŞMA SÜREÇLERİNDE HANGİ TALEPLER ORTAYA ÇIKTI?

Proje kapsamında yürütülen faaliyetler ve danışma süreçlerinin sonucunda ortaya çıkan talepler aşağıda yer almaktadır. Davranış İlkeleri Rehberi'nin geliştirilmesinde bu talepler dikkate alınmıştır:

- 1 | Kamu sektörü STK'ları eşit paydaş olarak kabul etmeli ve STK'ların uzmanlık ve yetkinlik alanlarını tanımalıdır.
- 2 | Kamu kurumları siyasi gündemden bağımsız ve sürekli olarak, politika yapma ve karar alma süreçlerini tüzel kişilik koşulu aramadan sivil toplum katılımına açmalıdır.
- 3 | STK'lar politika yapma ve karar alma süreçlerine eşit paydaşlar olarak, uzmanlık, yetkinlik, deneyim, çalışma alanları gibi şeffaf ve net kriterler gözetilerek açık çağrı yöntemiyle dahil edilmelidirler.
- 4 | Kamu kurumları bünyesinde STK'lar için sürekliliği olan irtibat birimleri, masalar ya da daireler oluşturulmalıdır. Kamu kurumları ve STK'lar arasında kurulacak ortaklıklarda protokol imzalanmalıdır.
- 5 | Danışma ve katılım süreçleri farklı etkinlik, araç ve toplantılar yoluyla ülke geneline yayılmalıdır.
- 6 | STK'lar ile işbirliği başlığı kamu kurumlarının stratejik planlama çalışmalarına ve iş planlarına girmelidir.
- 7 | Kamu kurumları veri üretme ve ürettikleri veriyi paylaşma konusunda şeffaf olmalıdır. Güncel veriyeye erişim araçları yaratılmalı, mümkünse internet üzerinden erişim herkese açık olmalıdır. Verilerin içeriği ve kalitesi için standartlar belirlenmelidir.
- 8 | STK'lara sağlanan kamu finansmanının tüm süreçleri tarafsız, şeffaf ve hesap verebilir olmalı ve STK'ların bağımsızlığını zedelemeyecek şekilde yürütülmelidir.

REHBERİN HANGİ AMAÇLARA HİZMET ETMESİ BEKLENİR?

- 1 | Eşitlikçi, adil ve demokratik bir toplumun oluşmasına katkı sağlanması
- 2 | Sivil toplum kuruluşlarının karar alma ve yasa yapma süreçlerine eşit paydaşlar olarak katılabilmeleri için elverişli ortamın sağlanması
- 3 | Mevzuat ve politika belgeleri hazırlanırken kapsayıcı katılımın sağlanması
- 4 | Karar alma süreçlerinin gereksinim ve ihtiyaçlara cevap verme kapasitesinin artırılması
- 5 | Karar alma ve uygulama süreçlerinin katılımcılığını, şeffaflığını ve hesapverebilirliğini garanti altına alacak mekanizma ve süreçlerin oluşturulması

REHBERİN HANGİ İLKELERİ KARŞILAMASI BEKLENİR?

MEŞRUIYET

Siyasi bir kararın meşru sayılabilmesi için karar alma süreçlerinde eşitlik, hesapverebilirlik veya şeffaflık gibi koşulların karşılanması ve süreçlere ilgili tüm paydaşların katılımının sağlanması gerekmektedir.

ŞEFFAFLIK

Şeffaflık ilkesi tüm paydaşların bilgiye erişim hakkından doğar. Bilginin var olması şeffaflığın sağlanması için yeterli değildir. Bilginin amacına uygun, bedelsiz erişilebilir, zamanında açıklanmış, doğru ve eksiksiz olması gerekmektedir.

HESAPVEREBİLİRLİK

Hesapverebilirlik, kamu kurumlarının topluma sorumlu olduğu ve tüm paydaşların izleme ve denetimine açık olması gerektiği temeline dayanır. Hesapverebilirlik ilkesi, kamu kurumları tarafından paylaşılan bilgilerin ve verilen cevapların açık ve net olmasını, kanıta dayalı şekilde sunulmasını gerektirir. Bu ilkenin uygulanabilmesi için paydaşlar ile kamu kurumları arasında kurumsallaşmış bir ilişkinin düzenlenmesi gerekmektedir.

EŞİTLİK

Sivil toplum ve kamu sektörü arasındaki işbirliği bağlamında eşitlik ilkesi, karşılıklı eşit hakların varlığının tanınması anlamına gelir. Bu haliyle ilkenin yaşama geçebilmesi için tüm tarafların birbirlerini eşit paydaşlar olarak tanımaları gerekmektedir.

ÇOĞULCULUK

Karar alma süreçlerine katılım çoğulculuk ilkesine uygun olarak sağlanmalı ve çeşitli mekanizmalarla güvence altına alınmalıdır. Katılım süreçlerinin toplumdaki tüm farklılıkları dikkate alması, konu üzerinde farklı görüşü olan, olma potansiyeli bulunan her kesimden sivil toplum kuruluşunun sürece katılımının teşvik edilmesi ve sağlanması gerekmektedir.

BAĞIMSIZLIK / ÖZERKLİK

Bağımsızlık/özerklik STK'ların uluslararası ve ulusal hukuk çerçevesinde bağımsız ve özgürce hareket etmelerini ve herhangi bir siyasi ya da sosyal görüş, fikir, ideoloji tarafından baskı altında hissetmemelerini ifade eder. Kamu kurumları, STK'ların öz iradelerine, bağımsızlıklarına ve özerkliklerine saygı göstermekle ve bu şartları garanti altına almakla yükümlüdür.

KARŞILIKLI SAYGI

Karşılıklı saygı ilkesi eşitlik ilkesinde öngörülen çerçeveye ek olarak, tüm paydaşların birbirlerinin görüşlerini dinlemelerini, anlamaya çalışmalarını, saygı göstermelerini ve meşru saymalarını öngörür. STK'ların süreçlerin eşit birer paydaşı olduğunun kabul edilmesi ve paylaştıkları bilgi, deneyim ve uzmanlığa saygı gösterilmesi gerekmektedir.

CEVAP VEREBİLİRLİK VE ESNEKLİK

Cevap verebilirlik ve esneklik ilkesi, sivil toplum ve kamu sektörü arasındaki işbirliğini sağlamak için oluşturulan mekanizmaların ve süreçlerin zaman içinde doğabilecek sorunları ya da ihtiyaçları karşılama esnekliğine sahip olması gerekliliğine dayanır. Standartlar, yöntemler, araçlar ve kurallar gibi temel katılım çerçevelerinin değişmez ve katı bir şekilde ele alınması yerine paydaşlarla müzakere edilerek, temel ilkelere uygun olması koşuluyla; değiştirilebilir, düzenlenebilir ve adapte edilebilir olması gerekmektedir.

DAVRANIŞ İLKELERİ'NE GÖRE KAMU İDARESİNİN TEMEL SORUMLULUKLARI NELERDİR?

Davranış İlkeleri Rehberi'nde yer verilen beş amacın her biri için kamu idaresinin temel sorumluluklarını tanımlayan standart ve kriterler bulunmaktadır. Standart ve kriterler her bir amaç için Avrupa Konseyi'nin 1 Ekim 2009 tarihinde kabul ettiği "Sivil Toplumun Karar Verme Sürecine Katılımıyla İlgili İyi Uygulama İlkeleri" belgesinde yer alan karar alma süreçlerinin dört aşaması olarak kabul edilen "bilgilendirme", "istişare", "diyalog" ve "ortaklık" başlıkları altında düzenlenmiştir.

Standart ve kriterler rehberde yer verilen ilkeler ışığında kamu idaresinin hayata geçirmesi beklenen sorumlulukları ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

BİLGİLENDİRME	İSTİŞARE	DİYALOG	ORTAKLIK
Eşitlikçi, adil ve demokratik bir toplumun oluşmasına katkı sağlanması	a. Yasalarla tanımlanan ya da tanımlanmayan ayrımcılıklara karşı önlem almak.	a. Sosyal ve toplumsal yardımlaşmayı ve birlikteliği destekleyecek girişimlerde bulunmak ve dezavantajlı grupların bu girişimlere eşit katılımını ve katkı vermelerini sağlamak. Bunu gerçekleştirebilmek için kamu finansmanı ayırmak.	a. Dezavantajlı ve yeterince temsil edilemeyen grupları temsil eden STK'lar ile işbirlikleri ve ortaklıklar kurmak.
Sivil toplum kuruluşlarının karar alma ve yasa yapma süreçlerine eşit paydaşlar olarak katılabilmeleri için elverişli ortamın sağlanması	a. Sivil toplum kuruluşlarının karar alma ve yasa yapma süreçlerine eşit paydaşlar olarak katılabilmeleri için elverişli ortamı sağlamak.	a. Vatandaşları örgütlenme özgürlüğü hakkına ilişkin bilgilendirmek, vatandaş katılımının önemini vurgulamak ve karar alma ve politika yapma süreçlerine katılım yollarını açıklamak. b. Kamu personelinin ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği alanında çalışan memurların ilgili mevzuata, davranış ilkelerine, sivil toplum- kamu işbirliği ile ilgili prosedür ve projelere dair yeterli bilgiye sahip olmalarını sağlamak.	a. Sivil toplumun gelişimine destek veren altyapının oluşması ve elverişli ortamın sağlanması için tüm gerekliliklerin yerine getirilmesi. İletişim kanallarının etkin ve etik şekilde kullanılarak yasaların uygulanmasının ötesinde sivil toplumun politika süreçlerinde etkin olarak yer almalarını sağlamak. b. STK'ların eşit paydaşlar olarak kabul edildiği stratejik planlar yapmak. c. STK'ların hizmet sağlayıcı olarak faaliyet göstermeleri için uygun yasal altyapıyı ve uygulamaların çerçevesini oluşturmak.
Mevzuat ve politika belgeleri hazırlanırken kapsayıcı katılımın sağlanması	a. Sivil katılıma dair uluslararası mevzuat ve standartları izlemek ve ulusal mevzuatın uyumlaştırılmasını sağlamak. b. Tüm mevzuatı ve yasa belgelerini ortak ve güncel araçlar üzerinden erişime açık hale getirmek.	a. Herhangi bir yasa üzerinde yapılacak değişiklik ya da yeni düzenlemelerin, yasal statüsü ya da örgütlenme biçimlerine bakılmaksızın tüm ilgili paydaşların katılımına açık olmasını sağlamak. b. Tüm STK'lara ve vatandaşlara yasal değişiklik sürecine katılmaları yönünde açık çağrı yaparak ya da süreci izleme ve denetlemelerini sağlayarak tüm paydaşların üzerinde uzlaştıkları kararlar almak.	a. STK'ların tüm yasama süreçlerine özgürce katılabilecekleri sürdürülebilir bir müzakere zemini oluşturmak. b. STK'ların ve kamu kurumlarının gözetimini üstlenecek ve bu paydaşların yasalara uygun şekilde hareket etmelerini denetleyecek bağımsız bir mekanizma oluşturmak.
Karar alma süreçlerinin gereksinim ve ihtiyaçlara cevap verme kapasitesinin artırılması	a. Bilgi ve veri sunmanın yanı sıra STK'lardan bilgi ve geri bildirim almak konusunda proaktif davranmak. b. Geri bildirim vermek için gayret etmek. c. Kamu kurumlarının ve temsilcilerinin çalışma planlarında Kamu-STK diyalogunun geliştirilmesi ve işbirliğinin güçlendirilmesi adımlarının yer aldığından emin olmak.	a. STK'lara danışma sürecinin belirli bir alandaki özel bir ihtiyaç ile sınırlı kalmaması için işbirliği ve diyalog çerçevesini kurumsallaştırmak ve alandan bağımsız olacak şekilde sürdürülebilir hale getirmek. b. Kamunun STK'lara yönelik tavrının çalışma alanları ve kuruluşlara göre değişmeyecek şekilde tutarlı olmasını güvence altına almak.	a. STK'ların gereksinimlerini saptamak için düzenli olarak araştırma ve değerlendirme çalışmaları yürütmek. Hükümet ve kamu kurumlarının karar ve eylemleri ile sivil toplum ve kamu işbirliği ile yürütülen projelerin sosyal etki analizini yapmak. b. Sosyal etki analizine tüm paydaşları dahil etmek. Analizin sonuç ve çıktılarını yürütülmekte olan projelerin ve mekanizmaların sorun ve eksiklerini değerlendirmek için kullanmak. Bu bilgiler ışığında, gelecekte alınacak kararları ve Davranış İlkelerini geliştirecek bir rehber hazırlamak. Alınan tüm kararların farklı çalışma alanlarına uyarlanabilecek çok yönlü bir politika çerçevesine göre değerlendirildiğinden emin olmak. c. STK'lar ve vatandaşların hedeflerini ve görüşlerini yansıtabilecekleri bir platformun kurulmasına öncülük etmek. Gerekmesi durumunda, kamu kurumları içinde Kamu-STK diyalogundan sorumlu birim ve personeli belirlemek. Davranış İlkeleri Rehberi'nin sivil toplumun gereksinim ve taleplerini karşıladığından emin olmak ve STK'lara danışarak gerekli güncellemeleri yapmak.
Karar alma ve uygulama süreçlerinin katılımcılığını, şeffaflığını ve hesapverebilirliğini garanti altına alacak mekanizma ve süreçlerin oluşturulması	a. STK'lara çalıştıkları alan ya da deneyim düzeylerine bakılmaksızın eşit mesafede yaklaşmak. b. Yasa taslağı oluşturma da dahil olmak üzere tüm bilgilendirme ve danışma süreçlerine STK'ları açık çağrı ile davet etmek. c. Fon başvurularının kriterlerini açık olarak ilan etmek ve kamu finansmanı ile desteklenecek STK'ların seçimlerinde şeffaflığı güvence altına almak.	a. Meclis komisyonları, belediye meclisleri ya da il genel kurullarında yer alacak STK'ların seçimi için başvuruları açık çağrı ile yapmak ve seçim sürecini şeffaf yöntemler ile yürütmek. b. Seçim sürecinde STK'ların uzmanlık alanları, deneyimleri ve politika alanı ile ilgilerini dikkate almak. c. Danışma süreçlerinde hangi kuruluşlardan ne tür konular üzerine görüş alındığı ile ilgili şeffaf olmak.	a. STK'lar ve kamu kurumlarının birlikte bilgi ve veri üretmelerine ve paylaşımlarına imkan verecek platformlar oluşturmak. Bu platformların zaman içinde ve farklı faaliyet alanlarında sürdürülebilirliklerini sağlamak. b. STK'lara kamu finansmanı sağlarken sivil toplumun bağımsızlığını destekler nitelikte yöntemler tercih etmek. c. STK'ların mali denetimini yapacak bağımsız bir kurum oluşturmak. d. Kamu kurumlarının iyi yönetim, şeffaflık ve hesapverebilirlik ilkelerine uyumunu geliştirmeyi hedefleyen her türlü ortaklık girişimine açık olmak.

Bankalar Cad. Minerve Han No.2 Kat.5 34420 Karaköy, İstanbul
T 0212 243 8307 F 0212 243 8305 info@tusev.org.tr www.tusev.org.tr

ISBN 978-605-83950-5-3